

โครงการฝึกอบรม เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมพร

นางกุลธิดา พรมตุน

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2110-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20615656

PARTICIPATIVE MANAGEMENT TRAINING PROGRAM FOR HEAD NURSES,
CHUMPHORN HOSPITAL

Mrs. Kultida Promtun

A Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

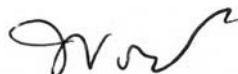
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2002
ISBN 974-17-2110-2

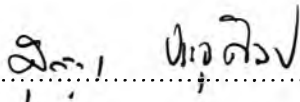
หัวข้อโครงการ	โครงการฝึกอบรม เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับหัวหน้า หอผู้ป่วยโรงพยาบาลชุมพร
โดย	นางกุลธิดา พรหมตุ่น
สาขาวิชา	การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์

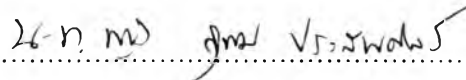
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบโครงการ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุทธิ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์)

..... กรรมการ
(นางวาอากาศโท หญิง ดร. สุพิศ ประสพศิลป์)

กุลธิดา พรมตุ่น: โครงการฝึกอบรม เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับหัวหน้า
หอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมพร. (PARTICIPATIVE MANAGEMENT TRAINING
PROGRAM FOR HEAD NURSES, CHUMPHORN HOSPITAL) อาจารย์ที่ปรึกษา:
ผศ. ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์.159 หน้า. ISBN 974-17-2110-2

โครงการนี้เป็นการจัดการอบรมเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลชุมพร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม
และการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการอบรม กลุ่มตัวอย่าง คือ
หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชุมพร จำนวน 19 คน การดำเนินโครงการประกอบด้วย 3 ขั้นตอน
คือขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ คือ
หลักสูตรการอบรมเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม คู่มือการอบรมเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลของโครงการ คือ
แบบทดสอบความรู้เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มีค่าความเที่ยง .59 โดยใช้สูตร KR - 20
แบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของตนเอง
และแบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้
ของพยาบาลประจำการ ทดสอบความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค ได้ค่าความ
เที่ยง .93 และ .92 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และสถิติทดสอบที (Paired t - test)

ผลการดำเนินโครงการ พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยมีความรู้เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม
หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การปฏิบัติบทบาทการบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของตนเอง หลังการดำเนินโครงการสูงกว่าก่อน
การดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ หลังการดำเนินโครงการสูงกว่าก่อน
การดำเนินโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล..... ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4477553036 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : PARTICIPATIVE MANAGEMENT

KULTIDA PROMTUN : PARTICIPATIVE MANAGEMENT

TRAINING PROGRAM FOR HEAD NURSES, CHUMPHORN

HOSPITAL. PROJECT ADVISOR : ASSIST. PROF.SUKUNYA

PRACHUSILPA, DnSc.159 pp. ISBN 974-17-2110-2

The purposes of this project were to compare the knowledge and participative management roles before and after attending in training program. The sample were 19 head nurses. The training program included 3 stages : preparing, implement and evaluating. Training tools consisted of participative management training program and participative management training manual. Tools of program evaluation were Participative Management Knowledge Test, Head Nurse Participative Management Roles Questionnaires responded by head nurses and staff nurses. All tools were obtained validity by 3 experts. The reliability of Head Nurse Participative Management Test tested by using KR - 20 was .59. The Cronbach's Alpha Coefficients for Head Nurse Participative Management Roles Questionnaires as perceives by head nurses themselves and by staff nurses were .92 and .93 respectively. Data were analyzed by mean, standard deviation, and paired t - test.

The results of this study found that the post - test scores of participative management knowledge was statistically significant higher than the pre - test scores ($p < .05$). After attending in training program the scores of head nurses participative management roles as perceives by head nurses and by staff nurses were statistically significant higher than those before attending the training program ($p < .05$).

Field of study	...Nursing Administration....	Student's signature	<i>Kultida Promptun</i>
Academic year2002.....	Advisor's signature	<i>Sukunya Prachusilpa</i>

กิตติกรรมประกาศ

โครงการฝึกอบรมเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาล ชุมพร ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมการจัดทำโครงการ ผู้ซึ่งได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ แนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้ดำเนินโครงการซาบซึ้งและระลึกในพระคุณท่านอยู่เสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุษดี ประธานสอบโครงการ และ นาวาอากาศโท หญิง ดร. สุพิศ ประสพศิลป์ กรรมการสอบโครงการที่ท่านได้ให้ข้อเสนอแนะทำให้โครงการฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ดำเนินโครงการขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ ภิญญา หนูภักดี และ คุณพิสุทธิ์ ปทุมมาสูตร ที่ได้สละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในโครงการ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ เอกาเพชร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร พูนเอียด ที่กรุณาช่วยเป็นวิทยากรในการอบรม

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ ประมวล จารุตระกูลชัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมพร ที่อนุมัติโครงการ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการ คุณโอชธา วิสัชชา หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลประจำการ ฝ่ายโภชนาการ ฝ่ายโลหิตศาสตร์ หน่วยงาน โรงพยาบาลชุมพร ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ จนทำให้โครงการดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ห้องคอมพิวเตอร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าหาข้อมูล ในการจัดทำโครงการ และขอขอบคุณ พ.ท.หญิง นัยนา ศรีนวลดี พ.ต.ท. หญิง ศรีสุภา พิทักษ์วรรธน์ พ.ต.ท.หญิง ดารณี พันธุ์ศรี คุณสุนันทา ศิระวงษ์ธรรม คุณอรุณี เอกวงษ์ตระกูล คุณนันทนา ดำเนินยุทธ คุณนฤมล บันลี้ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจ จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในครั้งนี้

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณสุรศักดิ์ พรหมตุน นางสาว สุกัญญา พรหมตุน และ ด.ญ. ปรียานุช พรหมตุน รวมทั้งทุกคนในครอบครัวที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านแก่ผู้ดำเนินโครงการเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

กุลธิดา พรหมตุน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
1.3 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน.....	7
1.5 กลุ่มเป้าหมาย.....	8
1.6 ระยะเวลาดำเนินการ.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	10
ความหมายของการฝึกอบรม.....	10
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม.....	10
ความจำเป็นในการฝึกอบรม.....	12
ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	13
ประเภทของการฝึกอบรม.....	15
กระบวนการฝึกอบรม.....	16
เทคนิคการฝึกอบรม.....	18
การเรียนรู้กับการฝึกอบรมและการเรียนรู้ในผู้ใหญ่.....	21
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	23
บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	23
ความรับผิดชอบ.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ.....	24
2.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	28
ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	28
วิวัฒนาการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	29
รูปแบบของการบริหาร.....	31
แนวคิดพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม	32
บทบาทการปฏิบัติการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำหรับผู้บริหาร.....	37
ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	38
อุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	39
การกำจัดอุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	42
การนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในองค์กร.....	42
2.4 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	45
3 วิธีดำเนินโครงการ.....	49
ประชากร.....	49
กลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ.....	51
ขั้นตอนการดำเนินโครงการ.....	58
ขั้นเตรียมการ.....	58
ขั้นดำเนินโครงการ.....	61
ขั้นการประเมินผล.....	66
4 ผลการดำเนินโครงการ.....	69
5 สรุปผลการดำเนินโครงการ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
5.1 สรุปผลการดำเนินโครงการ.....	88
5.2 อภิปรายผลการดำเนินโครงการ.....	89
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	92
รายการอ้างอิง.....	94
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	100
หนังสือขออนุมัติบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ.....	102
หนังสือขอดำเนินโครงการ.....	104
หนังสือขออนุมัติบุคลากรเป็นวิทยากร.....	105
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ.....	106
ภาคผนวก ข.....	109
โครงการอบรม.....	110
คำกล่าวรายงาน.....	120
คำกล่าวเปิดการอบรม.....	122
ภาคผนวก ค.....	123
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ภาคผนวก ง.....	150
สถิติที่ใช้ในการดำเนินโครงการ.....	151
ภาคผนวก จ.....	153
แผนการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	154
แผนการติดตามการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในหอผู้ป่วย.....	155
แผนกำกับกิจกรรมการดำเนินโครงการ.....	157
ประวัติผู้ดำเนินโครงการ.....	159

สารบัญญัตราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	50
2	แสดงค่าดัชนีความยากง่าย และค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	54
3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของตนเอง.....	56
4	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ.....	58
5	จำนวนร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา.....	70
6	จำนวนร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา.....	71
7	เปรียบเทียบจำนวน ร้อยละ ของระดับคะแนนความรู้เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ก่อนและหลังการฝึกอบรมเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	72
8	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสอบถามก่อนการอบรม และค่าเฉลี่ยคะแนน สอบหลังอบรม เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม	73
9	ระดับคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของตนเอง โดยรวมและแยกตามรายด้าน ก่อนการดำเนินโครงการฝึกอบรม.....	74
10	ระดับคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของตนเอง โดยรวมและแยกตามรายด้าน หลังการดำเนินโครงการฝึกอบรม.....	75
11	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของตนเอง.....	76
12	ระดับคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โดยรวมและแยกตามรายด้าน ก่อนการดำเนินโครงการฝึกอบรม.....	77
13	ระดับคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โดยรวมและแยกตามรายด้าน หลังการดำเนินโครงการฝึกอบรม.....	78
14	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติบทบาทการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ	79

สารบัญแนกมึ

แผนภูมิ		หน้า
1	การพัฒนาทางการบริหาร.....	31
2	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	48
3	สรุปขั้นตอนในการดำเนินโครงการ.....	68